

РЕШЕНИЕ

№ 8076

гр. София, 30.12.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 12 състав, в публично заседание на 14.11.2022 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Наталия Ангелова

при участието на секретаря Цонка Вретенарова и при участието на прокурора Тони Петрова, като разгледа дело номер **3961** по описа за **2022** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството по делото е по реда на чл.203 и следващите от Административнопроцесуалния кодекс (АПК).

Образувано е по искова молба на Ю. В. Б. с ЕГН [ЕГН] от [населено място] срещу БНБ за заплащане на обезщетение за претърпени имуществени вреди в размер на 5 624,38лв. лева, представляваща изтеклата за периода 26.07.2014 година -05.11.2014 година законна лихва върху сумата от 196 000 лева .

Първоначално по исковата молба е образувано адм.д.2720/2015г. и постановено Решение № 335/18.01.2016г., но същото е отменено с Решение № 3792/19.04.2022г. по адм.д. 8562/2016г. на ВАС и върнато за ново разглеждане в частта относно предявеният от ищеца Ю. В. Б. срещу БНБ иск за присъждане на обезщетение в размер на 8627,97лв. за имуществена вреда, представляваща изтеклата за периода 30.06.2014 - 04.12.2014г. законна лихва върху сумата от 196 000 лв. Делото е върнато за ново разглеждане в частта по въпроса за имуществените вреди, във връзка с което по делото са събрани писмени доказателства и изслушано заключение на вещо лице. Ищецът, представляван от адв Ч., поддържа исковата претенция в размера и за исковия период след изменението. В подробна писмена защита претендира основателност, цитира съдебни решения на ВАС. Счита, че начислената договорна лихва не е получена договорна лихва, не се представили по делото никакви доказателства, че начислената договорна лихва била и изплатена. Според трайната съдебна практика за подобни случаи, на която адв. Ч. се е позовала се приемало, че е

изплатена само главницата от максималния размер на гарантираните вземания от 196 000лв. Начисляваната лихва върху размера на депозита /в какъвто и размер да е тя, не е изплащана. Тя била включена в размера на вземането е изплатена, с което лицето било посочено като кредитор в производството по несъстоятелност и ако изобщо бъде изплатена, ще бъде последна по ред, след като бъде изплатен остатъкът от главницата, необхвата от гарантираното вземане.

Претендира присъждането на разноски за възнаграждение на един адвокат:/юрисконсулт за ответника не били дължими, предвид обстоятелството, че делото е образувано през 2017г. преди изменението на пар.6 от ПЗР на ЗОДОВ и следвало да намери чл.10 от ЗОДОВ в неговата редакция към ДВ бр. 43/2008г. Доводи в този смисъл били изложени в цитираните по-горе съдебни решения.

Иска съдът да присъди на ищеца разноски - по списък 1200 лв. пред настоящата инстанция, за производството пред ВАС - 3005лв. за д.т. и адвокатско възнаграждение, и за производството при първото разглеждане на исковата молба - 10 лв. за държавна такса.

Ответникът - Българската народна банка чрез юрк. Г., иска от съда да отхвърли исковата претенция и съдът да присъди направените разноски. Юрк. Щ. също иска присъждане на разноски, направи възражение за прекомерност на адвокатския хонорар.

Прокурорът - П. при Софийска градска прокуратура, счита исковата молба за неоснователна и недоказана и иска от съда да я остави без уважение, а в случай, че съдът приеме, че са налице доказателства за уважаване на иска, Прокурорът счита, че размерът е недоказан.

Административен съд София град, като обсъди доказателствата по делото, взе предвид доводите и възраженията на страните и съобрази приложимото към основанията на исковата претенция право - национално и по правото на ЕС, както и, че се касае за второ по ред разглеждане на исковата претенция, по предявеният иск по делото приема следното:

В мотивите на решението на касационната инстанция е прието неправилност на решението на първата инстанция и са дадени указания, че при определянето на обезщетението следва да бъде взето предвид обстоятелството, че за периода на поставянето на К. АД в несъстоятелност под особен надзор, по влога на ищеца е начислена договорна лихва.

Също видно от мотивите (стр. 7 от делото), с оглед твърденията в исковата молба, искът следва да се счита за предявен на основание чл.4, пар.3 от Договора за Европейския съюз, също ВАС се е позовал и на условията по чл.340, ал.1 ДФЕС за ангажиране на извъндоговорната отговорност при нарушения на правото на ЕС. На следващо място е прието, че параметрите на отговорността на публични институции на държава членка, за нарушение на правото на ЕС се извеждат от критериите, установени в практиката на Съда на ЕС по делата *Francovich*, *Brasserie de pecher*, *Factortame*, *Bergadem* -неправомерно поведение, вреда и причинно-следствена връзка между неправомерното поведение и вредата. За да се определи като неправомерно, поведението на съответната публична институция следва да се изразява в достатъчно сериозно нарушение на норма от правото на ЕС, която предоставя права на частноправните субекти.

Изложени са доводи от касационната инстанция, че първият елемент - неправомерно

поведение на БНБ е налице. Поради неприлагане на норма по правото на ЕС с вертикален директен ефект, конкретно чл.1, точка 3, подточка i) и член 10, параграф 1 от директива 2009/14/ЕО, и УС на БНБ не е приел решение, с което да установи, че депозитите в К. АД са неналични, макар да е констатирал това в процеса на приемане на оздравителни мерки. Вследствие на това било забавено откриването на процедура по изплащането на депозитите в гарантирания размер от Фонда за гарантирането на влоговете в банките. Нарушението на правото на ЕС следвало да бъде преценено като съществено., при положение, че не били налице извиними обстоятелства. Посочено е, че понятието достатъчно съществено нарушение на правото на ЕС е създадено от Съда на ЕС за целите на извъндоговорната отговорност.

Прието е също, че в причинна връзка с допуснатото нарушение, на ищеца е причинена имуществена вреда, възлизаща на изтеклата върху влога му законна лихва за времето, считано то датата, на която БНБ е следвало да издаде решение за установяване на неналичност на депозитите в К., до датата, на която ищецът е получил компенсация от Фонда за гарантирането на влоговете в банките, възлизаща на гарантирания размер на вземането му.

Касационната инстанция е приела, че има пряка причинна връзка между бездействието на БНБ да приеме решението за неналичност на депозитите и твърдяната от ищеца вреда.

Прието е за основателно оплакването на БНБ, че имуществената вреда не е настъпила в претендирания от него размер, на основание чл.119, ал.5 ЗКИ (отм.), като при първото разглеждане на исковата молба по дело 2720/2015г.на АССГ, съдът не е взел предвид, че върху влоговете на ищеца е начислявана договорна лихва в течение на целия исков период и не е указал събирането на такива доказателства. Касационната инстанция е обсъдила Решение № 82 30.06.2014г. по Протокол № 14 на УС на БНБ, прието на основание чл.116, ал.2 ЗКИ (отм.), съгласно което лихвите по депозитите на К. АД са намалени до средният им пазарен размер и след тази дата ищецът е продължавал да получава доходност от вложените средства. Посоченото е прието като допуснато съществено нарушение, и необходимост делото да се върне за ново разглеждане кат осе съберат доказателства за размера на влога на ищеца към 30.06.2014г. - по отделно за главница и лихва, както и за размера на начислената върху влоговете на ищеца договорна лихва в намаления от БНБ размер за периода от 30.06.2014г. до 04.12.2014г.

В хода на производството, ищецът е изменил искането си до съда, като вместо имуществени вреди в размер на 8 628,97лв. претендира сумата от 5 624,38 лв. и за периода 26.07.2014г. до 05.11.2014г. като съдът е допуснал изменение на иска.

В изпълнение на указанията на касационната инстанция, поделото е изслушано заключение на вещо лице за размерът на лихвата по влоговете на ищеца и върху сумата от 196 000 лв. за конкретни периоди - по искане на ответника БНБ, представлявано от юрк. Г.. Също така зса събрани доказателства от трето неучастващо лице К. - писмо от 19.08.2022г., видно от което ищецът Ю. В. Б. е бил титуляр на две банкови сметки в К. - в евро, открита на 02.01.2014г. и в лева, открита на 27.12.2012г. Според удостоверението, салдата по сметките на, ведно с натрупаните лихви към зададените дати са следните:

по сметката в лева, към 30.06.2014г. салдото е в размер на 1 566,10лв., идентично е

салдото към 26.07.2014г. и към 05.11.2014г., а салдото към 04.12.2014г. е в размер на 412,71 лв.

-по сметката в евро, към 30.06.2014г. салдото е в размер на 127 000,00 евро, в идентичен размер е към 26.07.2014г. и към 05.11.2014г., а към 04.12.2014г. е в размер на 32 971,92 евро.

Също съгласно удостоверението от К. АД (н) на 06.11.2014г. за ищеца Ю. В. Б., е изпратена информация за подлежащата на изплащане сума в размер на 196 000,00лв. към Фонда за гарантиране на влоговете в банките в съответствие с чл.4, ал.1, и ал.2от Закона за гарантиране на влоговете в банките(отм.)Предвид на това и с оглед на факта, че по влога към датата на подаването на информацията до ФГВБ по влога са налични средства, които представляват съвкупност от главница и капитализирани лихви до 06.11.2014г. , К. АД (н) не можела да удостовери каква част от изплатените средства чрез ФГВБ в размер на 196 000,00лв. представлява главница и каква част - лихва.

Дадени са в табличен вид начислените , но неосчетоводени възнаградителни лихви по сметките на ищеца Ю. В. Б., коти о са в следните размери:

-по банковата сметка в лева - за периода 20.06.2014г. до 06.11.2014г. - 16, 72 лв., за периода 26.07.2014г. до 05.11.2014г. - 11,15лв. и за периода 25.07.2014г. до 04.12.2014г. - 11,38лв.

-по банковата сметка в евро- за периода 20.06.2014г. до 06.11.2014г. - 1499,31 евро, за периода 26.07.2014г. до 05.11.2014г. - 956,95 евро и за периода 25.07.2014г. до 04.12.2014г. - 10 46,54 евро.

Данните за начислените лихвени проценти по влоговете на ищеца са следните:

-по сметката в лева - за периода 30.06.2014г. до 01.07.2014г. - 5,5% годишна лихва; за периода от 01.07.2014г. до 06.11.2014г. - 2,59%, този е лихвеният процент и за периода от 26.07.2014г. до 05.11.2014г. посочено е изрично, че за периода след 06.11.2014г. до 04.12.2014г., по този влог не е начислявана лихва.

-по сметката в евро за периода от 30.06.2014г. до 01.07.2014г. - 7,5% годишна лихва, за периода от 01.07.2014г. до 04.12.214г. - 2,74% лихва на годишна основа, този е лихвеният процент и за периода 26.07.2014г. до 05.11.2014г.

Също според данните в писмото от К. АД (н) Ищецът е включен с остатък от вземането си от банката - в размер на 65 717,21лв. под №7127 в списъка по чл.66, ал.7,т.3 от Закона за банковата несъстоятелност на приетите от синдика на банката вземания, тази сума е формирана от сумите, останали по партидите на името на ищеца след изплащането на гарантираната по закон сума в размер на 196 000,00лв. Посочени са данни за включването на ищеца в сметките за разпределение на налични суми между кредиторите на К. АД (н), а именно:

-в Първата частична сметка, ищецът бил включен под № 6928 и със сума в размер на 7 427,01. лв.

-във Втората частична сметка ищецът бил включен под № 6925 със сума в размер на 5691,42лв.

в Четвъртата частична сметка ищецът бил включен под № 6885 със сума в размер на 3356,36лв.

-в Петата частична сметка ищецът бил включен под № 6697 със сума в размер на 357, 48лв.

Въз основа на данните по делото и на поставените въпроси, вещото лице е достигнало до следните изводи:

1) Посочило е лихвените проценти по влоговете на ищеца, обсъдени по-горе от писмото на К. АД (н) Също вещото лице е посочило, че според данните в приложението към Решение на БНБ №82/30.06.2014г., лихвен процент по сметката в лева от 2,59% се отнасял за депозити, договорени на ползване след предизвестие до 3 месеца за домакинства, за сметката в евро, лихвен процент от 2,74% е за депозити, също договорени за ползване след предизвестие до 3 месеца за домакинства.

По втората задача вещото лице е посочило, с как е формирана сумата от 196 000,00лв. -на основание данните за сумите по влоговете, вещото лице на базата на относителния дял на базата на салдата към 30.06.2014г., е формирана както следва: от сметката в лева - 1228, 04 лв. и от сметката в евро - при превръщане на сумата в лева - 194 771,96лв., общо 196, 00,00лв.

Вещото лице е изчислило, че в сумата от 1228, 04 лв. са включени 9,10 лв. лихви, на за исковия период от 26.07. 2014г. до 05.11.2014г. Идентично в сумата от 194 771,96лв, вещото лице е изчислило, че са включени 1526,90лв. лихви. Тези изчисления са направени на базата на приложимия лихвен процент по всеки от депозитите.

Така вещото лице е достигнало до извода, че в сумата от 196 00,00лв. на гарантирания размер на депозитите на ищеца, са включени 1536,00лв. лихви за периода 26.07.2014г. до 05.11.2014г.

По задача 3 вещото лице е дало отговор на въпроса за размера на законната лихва за исковия период от 26.07.2014г. до 05.11.2014г. върху сумата от 196 000,00лв., като вещото лице се е позовало на размера на законната лихва, определен съгласно Постановление № 100/29.05.2012г. на Министерския съвет за определянето на размера на законната лихва за просрочени задължения в левове и във валута. Изчислението е за законна лихва в размер на 5624,60лв.

При така установеното по фактите , и предвид приетото за установено от касационната инстанция, посочено по-горе, съдът формира следните правни изводи:

Извъндоговорната отговорност по правото на ЕС за вреди се подчинява на определени условия, установени чрез тълкуване на правото на ЕС от Съда на ЕС. В казуса по делото съдът следва да прецени дали е основателна претенцията на ищеца за вреди по размер, тоест дали действително е претърпял вреди в претендирания от него размер. Другите основания за ангажиране на отговорността на БНБ от достатъчно съществено нарушение на правото на ЕС и на норма, която предоставя права на частно-правни субекти, в случая вложители в търговска банка, касационната инстанция е приела за установени и доказани.

разпоредби са приети за установени .

Съгласно постоянната съдебна практика за ангажирането на извъндоговорната отговорност на Съюза за неправомерно поведение на неговите органи, по смисъла на горепосочената разпоредба, трябва кумулативно да са налице три условия, а именно неправомерност на поведението, в което се упреква институцията, наличие на вреда и на причинно-следствена връзка между твърдяното поведение и претендираната вреда – така решенията по делата Bergadem и Goupi/Комисия, C-35/98P,EU:C:2000:361,т.39-42, FIAM и др./Съвет и Комисия, C-120/06P и C-121/06P, EU:C:2008:476,т.106 и т.164-166; Evropaiki Dynamiki / Комисия, T-297/12, EU:T:2014:888, т.28.

По отношение на условието за наличие на вреда, отговорността на Съюза може да бъде ангажирана само ако ищецът наистина е претърпял „реална и сигурна“ вреда. В

тази връзка ищецът е длъжен да представи убедителни доказателства пред съда на Съюза, за да се установят наличието и размерът на подобна вреда (така в решенията по делата SELEX Sistemi integral / Комисия, C-481/07P, EU:C:2009:461, т.36; Idromacchine и др./Комисия, T-88/09, EU:T:2011:641, т.25. Що се отнася до условието за наличие на причинно-следствена връзка, то е изпълнено, когато съществува непосредствена връзка като между причина и следствие между допуснатата от въпросната институция неправомерност и претендираната вреда — връзка, която ищецът трябва да докаже. Съюзът може да носи отговорност само за вреди, произтичащи достатъчно пряко от неправомерното поведение на съответната институция – решението по делото Yedaе Tarim ve Otomotiv Sanayi ve Ticeret/Съвет и Комисия, C-255/06, EU:C:2007:414, т.61.

Основанията за отговорност за вреди от нарушение на правото на ЕС са припомнени и по т.113 от решението по преюдициално дело C-501/18 от Съда на ЕС: "увредените частноправни субекти имат право на обезщетение при наличието на три условия, а именно: предмет на нарушената правна норма на Съюза да е предоставянето на права на частноправните субекти, нарушението на нормата да е достатъчно съществено и да съществува пряка причинно-следствена връзка между нарушението и претърпяната от частноправните субекти вреда."

Що се касае до допустимостта на процесния иск, относно изискването вредата да е действителна и сигурна, във връзка с отговора по т.5 от диспозитива на решението по преюдициално дело C-501/18 Съдът на ЕС, във връзка с иск като процесния - т.124-126 от решението, Съдът на ЕС е попосочил, че тъй като обезщетението за вреди на частноправни субекти от нарушения на правото на Съюза трябва да бъде равностойно на претърпяната вреда, така че да осигури ефективна защитата на правата им, националните съдилища имат основание да следят за това защитата на гарантираните от правния ред на Съюза права да не води до неоснователно обогатяване на оправомощените лица (т.125 от цитираното решение). Съдът припомня в т.126 от решението, че правото на обезщетение за вреди, причинени на частноправни субекти от нарушения на правото на ЕС, следва да дава възможност за предявяване на иск за отговорност, основаващ се на настъпването на непосредствено предстоящи и предвидими в достатъчна степен на сигурност щети, дори ако точният размер на увреждането все още не може да бъде изчислен.

На основание отговора по 5-ти въпрос от диспозитива на решението по преюдициално дело C-501/18, доколкото ищецът твърди конкретен размер на вредите, представляващ негово безспорно вземане от кредитна институция, както и даденото тълкуване за недопустимост на изискването актовете на БНБ, от които се твърди, че произтичат вредите да са отменени по надлежния ред, то искът следва да се приеме за допустим.

При данните по делото, на въпроса съществувала ли е възможност да бъдат приложени по-леки мерки за банков надзор към 20.06.2014г., като вместо спиране изпълнението на всички задължения и налагане на забрана да извършва всички дейности по лиценза за извършване на банкова дейност на К., следва да се отговори отрицателно, на основание данните по делото. Следователно, целта за оздравяване на К. в рамките на особения надзор не е могло да бъде постигната по друг начин, освен чрез ограничаването на достъпа на вложителите до депозитите им. За преценката на съда, по т. 4 от цитираното решение на СЕС, дали мярката за временно преустановяване на

плащанията от страна на К. с решението на УС на БНБ от 20.06.2014г. съставлява неоправдана и непропорционална намеса в упражняването на правото на собственост на вложителите, сред които и ищеца по делото, и дали се зачита основното съдържание на това право, настоящият състав на съда взе предвид и следното:

1.Както следва от т.114 от Решението от 4 октомври 2018 г. по Дело С-571/16, К.: "обстоятелството, че депозитът на ищеца в главното производство е изплатен ведно с дохода от лихви, начислени включително за периода от 20 юни 2014г. до 6 ноември 2014г., има отношение към твърдяната от г-н К. вреда а не към наличието на достатъчно съществено нарушение на чл.1, точка 3, подточка i) от Директива 94/19."

2. Видно е от данните по делото, че върху главницата по депозита на ищеца към 06.11.2014г. са начислени капитализирани лихви в периода 20.06.2014-06.11.2014; 30.06.2014- 06.11.2014 ; 25.07.2014- 06.11.2014 г. и в конкретни размери, обсъдени по-горе.

2. Както се установи по фактите, в производството по несъстоятелност на К., ищецът не само е кредитор с вписано вземане, равно по размер на сумата, претендирана по делото като вреда от нарушение на правото на ЕС, но ефективно са му разпределени суми по четирите частични сметки от осребряване на имуществото на банката, т.е.възможност да получи вземанията си до посочения размер е реална. Съгласно чл.9, ал.1 от Закона за гарантиране на влоговете на банките, Фондът гарантира пълно изплащане на сумите по влоговете на едно лице в една банка независимо от броя и размера им до 196 000 лева. Сумите от влоговете над посочения размер могат да се претендират от вложителите по реда на чл.2, ал.1 от Закона за банковата несъстоятелност, съгласно който производството по несъстоятелност за банка има за цел да осигури във възможно най-кратък срок справедливо удовлетворяване на вложителите и другите кредитори на банката. Поради това вредата, която ищецът претендира, не може да се приеме, че ще настъпи сигурно.

3.Аргумент за допустимата намеса в правата на собственост по правото на ЕС в случай като процесния - производството по несъстоятелност на търговска банка, може да се изведе и от съображение 50 от Директива 2014/59/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 година за създаване на рамка за възстановяване и реструктуриране на кредитни институции и инвестиционни посредници и за изменение на Директива 82/891/ЕИО на Съвета и директиви 2001/24/ЕО, 2002/47/ЕО, 2004/25/ЕО, 2005/56/ЕО, 2007/36/ЕО, 2011/35/ЕС, 2012/30/ЕС и 2013/36/ЕС и на регламенти (ЕС) № 1093/2010 и (ЕС) № 648/2012 на Европейския парламент и на Съвета:

"(50) Намесата в правата на собственост не следва да бъде прекомерна. Засегнатите акционери и кредитори не следва да понасят загуби, по-големи от тези, които биха понесли, ако институцията беше ликвидирана към момента на вземане на решението за реструктурирането ѝ. В случай на частично

прехвърляне на активи на институция в режим на реструктуриране към частен купувач или към мостова банка, остатъчната част от институцията в режим на реструктуриране следва да бъде ликвидирана чрез обичайното производство по несъстоятелност. За да се защитят акционерите и кредиторите, които участват в производството по ликвидация на институцията, те следва да имат право да получат като плащане или обезщетение за техните вземания, предявени в рамките на производството по ликвидация, размер не по-малък от сумата, която по изчисления биха получили при ликвидация на цялата институция чрез обичайното производство по несъстоятелност."

5. Анализът на правната уредба като по правото на ЕС така и по националното право води до извод, че редът за удовлетворяване на вземанията на вложители от кредитна институция, обявена в несъстоятелност, които вземания са над гарантирания размер на влоговете, е именно в рамките на производството по несъстоятелност на тази кредитна институция. След като ищецът има качеството на кредитор в производството по несъстоятелност на К., следователно, намесата в правото му на собственост не е прекомерна поради решенията, довели до поставянето на банката под особен надзор, до отнемането на лиценза на банката и до обявяването ѝ в несъстоятелност. Изложеното обуславя извод, че с решението на УС на БНБ за поставянето на К. под особен надзор и ограничаването на плащанията, не е допуснато нарушение на правата на собственост на ищеца, гарантирани с чл.17 от Хартата за основните права на ЕС.

При така изложеното, то по делото се доказаха първите две предпоставки за ангажирането на отговорността на държава-членка за вреди от нарушение на правото на ЕС, а именно:

1. от УС на БНБ е допуснато нарушение на член 1, точка 3, подточка i) от Директива 94/19 - норма по правото на ЕС, която предоставя права на частноправните субекти - вложители в кредитна институция, поради което ищецът в качеството си на вложител, е допустимо да се позове на нарушението срещу БНБ пред съда и да търси отговорност за вреди от нарушението.

2. Нарушението е достатъчно съществено.

По третото условие - претърпяната вреда от нарушението, претендирана от ищеца - в размер на законната лихва за определен период, да е в пряка причинна връзка с нарушението на правото на ЕС, съдът съобрази следното:

Този въпрос се свежда до преценката дали е допустимо ищеца в качеството му на вложител в К. да претендира заплащането на законната лихва като обезщетение от установеното незаконосъобразно бездействие на УС на БНБ, тъй като ищеца нито претендира не изтъква данни в исковата молба или уточнение към нея, освен съображението, че по общо правило за забавено изпълнение на парично задължение се дължи законната лихва.

В т.49 от мотивите на решението по преюдициално дело C-501/18 и т.1 от диспозитива му е посочено, че член 7, параграф 6 от Директива 94/19 следва да се тълкува в смисъл, че предвиденото в него право на вложителя да

получи компенсация обхваща единствено изплащането от схемата за гарантиране на депозитите на неналичните депозити на този вложител до определения в член 7, параграф 1а от тази директива размер. В т. 53 – 57 от решението е прието, че задължение на държавата е да уреди схеми за гарантиране на депозити с минимално равнище на покритие от 100 000 EUR за всеки вложител, като това изплащане следва да стане в рамките на 20 работни дни от датата, на която компетентните органи са установили неналичността на депозита. Изрично е посочено в решението, че както следва от 24 съображение от преамбюла ѝ, че Директива 94/19 не може да доведе до отговорност на държавите членки или техните компетентни органи по отношение на вложителите, ако те са осигурили официалното въвеждане и признаване на една или повече схеми за гарантиране на депозитите или на самите кредитни институции и са осигурили компенсиранието или защитата на вложителите съгласно условията, предписани от посочената директива, защото директивата не дава на вложителите права, по силата на които да ангажират отговорността на държавата на основание на правото на Съюза, когато депозитите им не са налични поради слаб надзор от страна на компетентните национални органи.

Следователно, по правото на ЕС отговорността на държавите членки към вложителите в кредитни институции е уредена единствено в чл.7 от Директива 94/19/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 1994 година относно схемите за гарантиране на депозити, изменена с Директива 2009/14/ЕО на Европейския парламент и на съвета от 11 март 2009 година, изменена с Директива 2009/14/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 11 март 2009 година. Тази отговорност не предвижда задължение за лихва при забавено изплащане на гарантираните депозити от съответната схема. Идентично, по националното право ищеца няма право на законна лихва като обезщетение за забавено плащане на гарантирания размер на депозита му от ФГВБ, поради изричната забрана за това по националното право, въведена с чл. 24, ал.2 от ЗГВБ от 1998г. (отменен) в сила към фактите по делото. Съгласно първата алинея от разпоредбата, фондът се суброгира в задълженията на банките към вложителите, но втората алинея предвижда, че Фондът не дължи лихви.

От страна на ищеца се претендира сумата от 5624,60 лв.- обективният измерител на стойността на нарушеното право е законната лихва по чл.86,2 ЗЗД. На основание, че съгласно чл.7, параграф 1, от Директива 94/19 ЕО, вложителят има право да получи гарантирания размер на депозита се извежда, че всяко неизпълнение на парично задължение е забавено изпълнение и може да породви претенция за заплащане на закъснителни вреди. В случая за държавата било възникнало парично задължение, което не било изпълнено в срока, предвиден в директивата, а при неизпълнение на парично задължение, кредиторът винаги имал право на обезщетение в размер на законната лихва от деня на забавата.

Следва да се подчертае, че предвиденото за законната лихва по чл.86, ал.2 ЗЗД, съответства на Директива 2011/7/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 година относно борбата със забавяне на плащането по търговски сделки, която съгласно чл. 1 се ограничава до

борбата със забавата на плащане по търговски сделки и се прилага за всички плащания, извършвани като възнаграждение за търговски сделки - параграфи 1 и 2 от разпоредбата, прилага се и за свободните професии, но не и за потребителите на услуги, каквито са клиентите на търговските банки – потребители на финансови услуги. Понятието търговски сделки, дефинирано в член 2, параграфи 1 и 3 определя търговски сделки само като такива между предприятие, или предприятия и държавни органи, които водят до доставка на стоки или предоставянето на услуги, а предприятие означава всяка организация, различна от публичен орган, участваща в упражняването на независима икономическа или професионална дейност, дори когато тази дейност се упражнява само от едно лице. Откриването на сметка за депозит срещу лихва не съставлява независима икономическа дейност за кредитната институция. Видно от съображение 8 от преамбюла на директивата, обхватът ѝ се ограничава до плащанията като възнаграждение по търговски сделки, второто изречение предвижда изключването на сделките, извършвани с потребителите и лихвите по други видове плащания, например плащанията, извършвани в рамките на обезщетенията за щети, включително тези, извършвани от застрахователните компании. Следователно, директивата не се прилага за сделките между търговец и потребител на услуги, каквито са вложителите в кредитните институции.

Именно тази директива определя в чл.2, т. 5 "лихва за забава на плащане", като законна лихва за забава на плащане на процент, който е равен на сумата на основния лихвен процент и най-малко осем процентни пункта. Дефинирано е и понятието за "основен лихвен процент". Съгласно чл.12 от Директива 2011/7/ЕС, до 16 март 2013г. държавите членки е следвало да приемат необходимите разпоредби, за да се съобразят с членове 1-8 и 10, а с член 13 от директивата се отменя Директива 2000/35/ЕО, считано от 16 март 2013 г., без да се засягат задълженията на държавите-членки относно срока за транспонирането ѝ в националното право и прилагането ѝ. Следва да се посочи, че цитираните правни положения до тук са идентични и в двете директиви – относно предметния обхват и изключването на определени категории задължения, както и по отношение на определянето на законната лихва. Видно от таблицата за съответствие между двете директиви, новата директива засяга единствено в чл.4 сделките между търговци и държавни органи.

Българската държава транспонира Директива 2011/7/ЕС едва с приемането на Постановление №426 от 18 декември 2014г. за определянето на размера на законната лихва по просрочени парични задължения, в сила от 01.01.2015г., обнародвано ДВ брой 106/23.12.2014г. Транспонирането на директивата е посочено изрично в параграф 1 от допълнителните разпоредби на постановлението, а в член единствен от него се определя годишният размер на законната лихва. Също с ПМС 426/2014 е прието на основание чл. 86, ал.2 от Закона за задълженията и договорите (ЗЗД), и отменя ПМС № 100/2012 г. за определяне размера на законната лихва по просрочени задължения в левове и във валута (ДВ, бр. 42 от 2012 г.). Правилото по чл.294, ал.1 от Търговския закон, идентично както цитираните норми на директивата предвижда, че лихва се дължи между търговци. В рамковия договор и

анекса, сключени между К. и ищеца, по силата на които същият има качеството на вложител в К., не могат да се квалифицират като договор между търговци.

Видно от представеният към исковата молба рамков договор за платежни услуги между ищеца и К. АД и анекс във връзка с откриването на банкова сметка на ищеца в евро, то рамковият договори е сключен на основание чл.40, ал.2 от Закона за платежните услуги и платежните **системи (л.11 от адм.д.2720/2015г. на АССГ)**, като този закон в чл. 41 , ал.1 урежда всички изисквания към съдържанието на договора за платежни услуги, сред които и уговарянето на лихвите, които банката дължи, което изискване е спазено чрез съдържанието на чл.4 от договора, който по същество препраща към Скала за стандартните лихвени проценти на банката към клиентите ѝ, неразделна част от Тарифата за лихвите, таксите и комисионните, които банката прилага при операции с клиенти.

От всичко изложено следва, че чл.86, ал.2 ЗЗД, както и при задължението за съобразено прилагане на нормите на Директива 2011/7/ЕС, не може да се изведе общо правило, че вложителите в кредитна институция, като кредитори с право на вземане от кредитната институция, при неплащане се прилага законната лихва. Аргумент за това е и обстоятелството, че Фондът се суброгира в задължението на кредитната институция към вложителите - чл.24, ал.1 ЗГВБ (отм.) а както предвижда втората алинея от разпоредбата, фондът не дължи лихви. Тази разпоредба е в съответствие с предвиденото изключване на потребителите от приложното поле на Директива 2011/7.

Аргумент, че законната лихва по чл.86, ал.2 ЗЗД е приложима за присъждането на обезщетения за вреди от дейност на публични органи, може да се изведе от националното право само в строго определени хипотези, а не като общо правило. Тези хипотези са свързани със задължение за връщане на определена сума, постъпила по държавния бюджет, а сумата като част от него участва в разходите по бюджета. Видно от чл.129, ал.6 ДОПК, недължимо внесени или събрани суми, с изключение на задължителни осигурителни вноски, се връщат със законната лихва за изтеклия период, когато са внесени или събрани въз основа на акт на орган по приходите, а по арг. От ал.5 от същата разпоредба е видно, че се касае общо за публични държавни вземания (данъци, такси, имуществени санкции, установени, събрани или наложени от органите по приходите, незаконосъобразно отказани за възстановяване суми. В приложното поле на чл.129, ал.5 ДОПК не попадат гарантираните вземания на вложители от Фонда.

Що се касае до допустимостта да се кумулира договорна и законна лихва по националното право, следва да се посочи съдебната практика на ВКС - Решение № 93 от 27.10.2016 г. по т. д. № 1882/2015 г., Т К., I Т.О. на ВКС, с което съдът се е произнесъл по правен въпрос: "Допустимо ли е начисляването /кумулирането/ на наказателни лихви за забава и законна лихва за забава върху едно и също вземане, за един и същи период на забава в частност, когато вземането е преоформено по реда на ЗУНК, договорени до 31.12.1990 г." при допълнителния критерий на т. 3 на чл. 280, ал. 1 ГПК – от значение за точното прилагане на закона и за развитието на правото. По поставения въпрос са изложени следните правни съображения:

„Обстоятелството, че отношенията между страните са уредени по специалния закон ЗУНК не изключва прилагането на разпоредбите на общия ЗЗД, доколкото прилагането им не е изключено от специалния закон.

В правната теория, в зависимост от юридическия факт, който поражда задължението, лихвите се определят на законна и договорна лихва, като последната може да бъде възнаградителна или обезщетителна. Уговорената наказателна лихва, освен обезщетителна функция има и обезпечителна функция - определение № 591/18.07.2011 г., ч.т.д. № 47/2011 г. на ВКС, ТК, II т.о./. В този случай наказателната лихва служи за обезщетение на причинените на кредитора вреди от забавеното изпълнение на паричното задължение за главница. Разпоредбата на чл. 86, ал. 1 ЗЗД урежда последиците от неизпълнението на всяко изискуемо парично задължение, когато страните не са уговорили друго. Кредиторът има право на законна мораторна лихва срещу изпадналия в забава длъжник, без да е уговорена. Мораторната лихва по чл. 86, ал. 1 ЗЗД е само законна, като размерът ѝ се определя от Министерския съвет - чл. 86, ал. 2 ЗЗД, за разлика от договорната наказателна лихва, която може да бъде по - висока, равна или по - ниска от законната лихва.

При предявен иск за парично вземане ищеца има право освен на обезщетението по чл. 86, ал. 1 ЗЗД, да претендира и законна лихва върху непогасеното от длъжника вземане за периода след завеждане на делото до окончателното плащане. Законната лихва се дължи като законова последица от предявяването на иска за вземането и за да бъде присъдена, е достатъчно да бъде поискана от ищеца, т.е. не е нужно претенцията за заплащането ѝ да се индивидуализира по начина, характерен за иска по чл. 86, ал. 1 ЗЗД.

правната теория и съдебна практика обаче се приема за недопустимо кумулирането на неустойка за забава на неизпълнение на парично задължение с обезщетение по чл. 86, ал. 1 ЗЗД за същото неизпълнение / така решение № 68/9.07.2012 г. т.д. № 450/2011 г. на ВКС, ТК, I Т.О., постановено по чл. 290 и сл. ГПК/. В този случай кредиторът неоснователно би се обогатил, а длъжникът ще претърпи двойна имуществена санкция за едно и също неизпълнение, с което би се нарушил принципът на позитивното право за недопускане неоснователно обогатяване на кредитора за сметка на длъжника. Този принцип не може да бъде изключен при договорите, сключени по ЗУНК, доколкото законът не съдържа разпоредба за кумулиране на наказателни лихви с мораторна законна лихва за възмездяване на вредите от забавено изпълнение на паричното задължение по кредита.

От горното следва, че когато страните са уговорили наказателна / мораторна / лихва за забавено изпълнение на парично задължение, съдът е длъжен да се съобрази с претенцията на кредитора, тъй като клаузата има силата на закон за тях. В този случай претенцията за мораторна законна лихва би била неоснователна, противното би довело до неоснователно обогатяване на кредитора.

Или отговорът на правния въпрос е, че е недопустимо кумулиране на наказателни лихви за забава и законна лихва за забава върху едно и също вземане, за един и същи период на забава и в частност, когато вземането по кредитите е преоформено по реда на ЗУНК, договорени до 31.12.1990 г.“

В казуса по делото по реда на чл.4 от рамковия договор, представения анекс към него при условията на преференциален депозит между ищеца и К. е договорена лихва, която банката изплаща на ищеца договорен лихвен процент, удостоверен в писмото на К. АД(н) (обсъдено по-горе – съответно 5,5 % за депозита в лева и 7,5% за депозита в евро, а съгласно Решение №82/30.06.2014г. на УС на БНБ – съответно 2,59% и 2,74%. По силата на чл.119, ал.5 от ЗКИ, отменена понастоящем, но в сила през периода на особения надзор над К., законодателят е предвидил договорните лихви да бъдат начислявани при прилагането на надзорни мерки от страна на УС на БНБ. Следователно, ищеца по силата на закона получава договорна лихва, която в случая следва да се определи като мораторна или наказателна, доколкото касае период, в който банката не извършва банкова дейност. Договорната лихва би имала характер на възнаградителна лихва, когато е дължима в резултат от ползването на депозирания от сума за икономическата дейност на банката. В случая мораторната и възнаградителната лихва по силата на закона – чл.119, ал. 5 (отм.) ЗКИ, имат един и същ размер. Това обстоятелство не променя различният им характер, тъй като са различни юридическите факти, обусловили начисляването им.

Следователно, за процесният период, за вземането си за гарантирания размер на депозита, ищеца е получил договорна лихва, която има обезщетителен характер и съвпада с периода, през който поради незаконосъобразното бездействие на УС на БНБ, не е имал достъп до депозитите си. Именно в този смисъл, поради обезщетителният характер на тази лихва, размерът на полученото плащане, следва да бъде взет предвид по смисъла на т.114 от решението по делото К., както изисква СЕС - по отношение на твърдението за претърпяна вреда. Присъждането на законната лихва като обезщетение за вреди от нарушаването на правото на ЕС, настоящият съд съобрази следното

На въпроса дали следва да се присъди на ищеца законната лихва като обезщетение за вреди от нарушаването на правото на ЕС, следва да се вземе предвид установеното в съдебната практиката на СЕС по този въпрос. Тя е обобщена в Заключението на генералния адвокат по дело C-336/13P, Европейска комисия срещу IPK International — World Tourism Marketing Consultants GmbH, представено на 4 септември 2014 година, които обобщения са следните:

1.При анализа на съдебната практика се установява "принципа за разграничение между компенсаторни и мораторни лихви и основните произтичащи от него последици," (т.42), като самият принцип на разграничение, изведен в съдебната практика, е разгледан по т. 44-47 от заключението:

В решение Campolongo/Върховен орган (27/59 и 39/59, EU:C:1960:35), прави разграничение между:

-мораторните лихви, които определя като тези, които „по принцип представляват правно уредено начисляване и определяне на претърпяната вследствие забава при изпълнението на едно задължение вреда, забава,

която следва да бъде констатирана чрез предварително отправена покана за изпълнение“, и

-компенсаторните лихви, които „се пораждат като обезщетение за вреди и лихви вследствие неизпълнение на дадено задължение без предварителна покана за изпълнение“, и чието „присъждане предполага вреда“. В този казус е поставен въпроса до каква степен длъжностно лице би могло да получи лихви върху надбавките и обезщетенията, които може да иска вследствие на отмяната на решението, с което е отказано приемането на оставката му. Според това съдебно решение искането за присъждане на лихви е следвало да бъде отхвърлено, но по различни съображения, в зависимост от това дали става въпрос за мораторни или за компенсаторни лихви. В първата хипотеза отхвърлянето се е наложило поради „липса на каквато и да е правна уредба“ на мораторните лихви в общностното право, докато във втората хипотеза отсъствието на доказателства или дори само на твърдения за вреди е довело до отхвърляне на искането за компенсаторни лихви.

2.В множество решения СЕС е извел процесуалните последици от разграничението, по-специално с оглед принципа на недопустимост на новопредявени искания - Решения Roumengous Carpentier/Комисия (158/79, EU:C:1985:2, т. 8—14), Amesz и др./Комисия (532/79, EU:C:1985:3, т. 11—17), Battaglia/Комисия (737/79, EU:C:1985:4, т. 6—13), Amman и др./Съвет (174/83, EU:C:1985:288, т. 13), Culmsee и др./ЕИСК (175/83, EU:C:1985:289, т. 13) и Allo и др./Комисия (176/83, EU:C:1985:290, т. 19). В решение Комисия/Brazzelli Lualdi и др. (С- 136/92 Р, EU:C:1994:211, постановено по дело за обезщетение за вреди, причинени на длъжностни лица или на служители на Съюза при изплащане на забавени възнаграждения, Съдът отново потвърждава принципа на това разграничение. В това отношение Съдът припомня, че се е наложило самият той да разграничи тези две категории лихви, по-специално за да постанови, въз основа на процесуалните елементи, присъщи на всяко от делата, с които е сезиран, че исканията за компенсаторни лихви са били недопустими, докато тези за мораторни лихви са били допустими, но неоснователни. От това той достига до извода, че при тези условия не може да се счита, че разграничението не води началото си от съдебната практика(точка 35 от решението).

3.Решение Mulder и др./Съвет и Комисия (EU:C:2000:38), постановено в рамките на иск за обезщетение, по начин, който вече е касически, отново утвърждава правилото, че „следва да се разграничават мораторните от компенсаторните лихви“(точка 55), от което Съдът достига до извода, че решение на Съда относно мораторните лихви не оказва влияние върху съдбата на компенсаторните лихви.

4.Според генералният адвокат, дадения в тези съдебни решения отговор има стойност на принцип, а определенията, дадени в решенията Samplongo/Върховен орган (EU:C:1960:35) и Mulder и др./Съвет и Комисия (EU:C:2000:38), дават указания относно разграничението между компенсаторни и мораторни лихви.

5.Що се отнася до категорията "Компенсаторни лихви", е изведено следното: В съдебните спорове за обезщетения целта на компенсаторните лихви е

най-вече да поправят вредата, причинена от обезценяването на парите в периода след увреждащото събитие. Предвиждането на компенсаторни лихви в действителност покрива най-общо всички неблагоприятни последици от изтеклия период между настъпването на увреждащия факт и датата на оценяването му от страна на съда. Под това наименование могат да бъдат представени финансовата вреда вследствие на :

-невъзможността да се ползват печалбите от производствена дейност - решението по делото - Mulder и др./Съвет и Комисия, Решение от (EU:C:2000:38 или

-вследствие загуба на лихви поради невъзможност за влагане на дължимия размер в банка - Решение по делото Berti / Комисия (131/81, EU:C:1985:72, т. 16.)

" Тъй като са съставна част на вредата, естествено компенсаторните лихви намират правното си основание в принципите относно поправянето на вреди в рамките на извъндоговорната отговорност на Съюза. По силата на принципа на пълна обезвреда обезщетяването „има за цел да възстанови доколкото е възможно имущественото състояние на увреденото лице [...]. От това следва, че [...] трябва да бъде отчетено обезценяването на парите, настъпило след увреждащото събитие“ - решение Grifoni/Комисия (C- 308/87, EU:C:1994:38, т. 40).

Обезщетителната функция на компенсаторните лихви, от друга страна, води до две съществени последици според генералния адвокат:

-На първо място, тя обяснява защо Съдът поставя присъждането им в зависимост от традиционните условия за прилагане на извъндоговорната отговорност на Съюза. Като се позовава на трайна съдебна практика, Съдът посочва, че е „важно ищеца да е изпълнил условията за извънсъдебна отговорност, за да може да претендира за присъждане на компенсаторни лихви“ - решение Mulder и др./Съвет и Комисия (EU:C:2000:38, т. 50). Поправянето на вредите в рамките на извъндоговорната отговорност „има за цел доколкото е възможно да възстанови имуществото на увреденото лице“(Mulder и др./Съвет и Комисия (EU:C:2000:38, т. 51). и „[с]ледователно, когато са изпълнени условията за извъндоговорна отговорност, неблагоприятните последици вследствие изтеклия период от време между настъпването на увреждащия факт и датата на плащане на обезщетението, не могат да бъдат пренебрегнати [...], доколкото следва да се отчита обезценяването на парите“ (Mulder и др./Съвет и Комисия (EU:C:2000:38, т. 51).

На второ място, обезщетителният характер на компенсаторните лихви обяснява защо те по принцип се изчисляват в зависимост от действително претърпените от ищеца вреди, тоест като се вземе предвид процентът на инфлация през разглеждания период. Този принцип изглежда общоприет, макар че неговото конкретно прилагане води до различни резултати. Той изчислява размера на компенсаторните лихви, като се позовава на процента на инфлация, макар този процент да се счита за отправна точка, от която съдът може да се отклони в рамките на своята свобода на преценка относно размера на вредата. Така например в решение Mulder и др./Съвет и Комисия

(EU:C:2000:38), постановено по съединени дела C- 104/89 и C- 37/90, по първото дело Съдът приема, че ищците имат право да претендират лихви, „съответстващи на процента на инфлация за периода от датата на настъпване на вредата до постановяване на междинното решение“(точка 220 от решението), вследствие на което добавя към обезщетението лихва в размер на 1,85 %, съответстваща на данните на Евростат и заключението на експерта, като изтъква още, че този лихвен процент изглежда „разумен и икономически оправдан“(точка 221). По второто дело той установява, че според заключението от експертизата процентът на инфлация през разглеждания период е средно 1,2 %, и приема, че доколкото това изглежда „разумно и справедливо“, към дължимото обезщетение следва да се прибави компенсаторна лихва в размер на 1,5 %(точка 352).

6.Що се отнася до размера на мораторните лихви, в заключението е посочена следната съдебна практика на Съда на ЕС:

Съдът първоначално отказва присъждането на лихви за забава поради „липса на каквато и да е правна уредба [на тези лихви] в общностното право“, впоследствие Съдът без никакво нормативно основание прогласява „допустимия“ характер на „искането за присъждане на лихви“, като се обосновава с основните принципи на правото, общи за държавите членки, към които препраща изрично член 215, втора алинея от Договора ЕИО, по-късно член 288, втора алинея ЕО, понастоящем член 340, втора алинея ДФЕС (Решения DGV и др./ЕИО (241/78, 242/78 и 245/78—250/78, EU:C:1979:227, т. 22), Dumortier и др./Съвет (64/76, 113/76, 167/78, 239/78, 27/79, 28/79 и 45/79, EU:C:1979:223, т. 25), Ireks-Arkady/ЕИО (238/78, EU:C:1979:226, т. 20), Interquell Stärke-Chemie и Diamalt/ЕИО (261/78 и 262/78, EU:C:1979:22, т. 23), Pauls Agriculture/Съвет и Комисия (256/81, EU:C:1983:138, т. 17), Birra Wührer и др./Съвет и Комисия (256/80, 257/80, 265/80, 267/80, 5/81, 51/81 и 282/82, EU:C:1984:341, т. 37) и Sofrimport/Комисия (C- 152/88, EU:C:1990:259, т. 32).

Този принцип, изведен чрез сравнителен анализ на принципите, които са в сила в националните правни системи, впоследствие получава, най-малкото по отношение на вземанията на Европейския съюз от всеки длъжник, своето правно основание в Регламент (ЕО, Евратом) № 2342/2002 и по-специално член 86 от този регламент, който предвижда по всички неизплатени на падежа задължения, когато задължаващото събитие не е обществена поръчка за доставка или услуга по дял V на посочения регламент, да се начисляват мораторни лихви по процент, равняващ се на лихвата, прилагана от ЕЦБ към основните ѝ операции по рефинансиране, завишена с 3,5 пункта.

Както многократно е посочено в съдебната практика, която се основава на идеята, че не е възможно да се начисляват мораторни лихви за вземане, чийто размер не е известен, задължение за плащане на мораторни лихви може да има само когато главното вземане е „сигурно, що се отнася до размера му, или може да бъде определено въз основа на установени обективни елементи. За този извод генералният адвокат се е позовал на решенията Amman и др./Съвет (174/83, EU:C:1986:339, т. 19 и 20), Culmsee и др./ЕИСК (175/83, EU:C:1986:340, т. 19 и 20), Allo и др./Комисия (176/83,

EU:C:1986:341, т. 19 и 20), Agostini и др./Комисия (233/83, EU:C:1986:342, т. 19 и 20), Ambrosetti и др./Комисия (247/83, EU:C:1986:343, т. 19 и 20), Delhez и др./Комисия (264/83, EU:C:1986:344, т. 20 и 21. Обсъдил е, че тези шест решения са по искове от страна на длъжностни лица за заплащане на лихви за забава върху възнаграждение, изплатено със задна дата във връзка с регламент, приет вследствие решение на Съда за отмяна на предходен регламент, с който е извършена актуализация на възнагражденията и корекционните коефициенти със задна дата; Съдът приема, че възнаграждението става определено или определимо едва след влизане в сила на последния регламент, тъй като, предвид правото на преценка на Съвета, преди тази институция да упражни правомощията си, не може да има никаква сигурност относно размера на актуализациите; решение de Szy-Tarisse и Feyaerts/Комисия (314/86 и 315/86, EU:C:1988:471, т. 33), искане за мораторни лихви върху увеличението на основната заплата, получено вследствие решение на Комисията, прието в изпълнение на съдебно решение за отмяна на решение за назначаване на жалбоподателите като длъжностни лица стажанти, в частта му, която се отнася до класирането в степен и в стъпка; Съдът приема, че лихвите следва да се начисляват не считано от жалбата на основание член 90, параграф 2 от Статута, а считано от решението за ново класиране, с което вземането става сигурно, и решение Комисия/Brazzelli Lualdi и др. (EU:C:1994:211, т. 53). В същия смисъл вж. решения Herkenrath и др./Комисия (Т - 16/89, EU:T:1992:24, т. 31) и Weir/Комисия (Т- 361/94, EU:T:1996:37, т. 52.

От това следва, че към размера на дължимото обезщетение следва да се прибавят мораторните лихви, считано от датата на постановяване на решението, с което е установено задължението за поправяне на вредата. По този въпрос генералният адвокат се е позовал на решения Roumengous Carpentier/Комисия (158/79, EU:C:1985:2, т. 11), Battaglia/Комисия (737/79, EU:C:1985:4, т. 10), Mulder и др./Съвет и Комисия (С- 104/89 и С- 37/90, EU:C:1992:217, т. 35), Съдът определя за начален момент на мораторните лихви датата на постановяване на междинното си решение, което макар да не определя точните компоненти на вредата, посочва необходимите за нейното изчисляване елементи, както и решения Samar/Съвет и Комисия (EU:T:2005:283, т. 135 и 144) и Schneider Electric/Комисия (EU:T:2007:212, т. 343). Тази дата съответства най-често на датата на титула, с който е признато правото на вземане. Така например искане за мораторни лихви върху разноски може да има едва от датата на определението, с което те са установени - решения Mulder и др./Съвет и Комисия (EU:C:1992:217, т. 35) и Samar/Съвет и Комисия (EU:T:2005:283, т. 144.

Разрешението, съгласно което лихвите текат от датата на съдебното решение, с което се установява задължението за поправяне на вредата или се определя размерът на обезщетението, по дефиниция се прилага единствено при споровете за обезщетения, които се характеризират с липсата на предварително определен размер на главното вземане, който задължително се определя от съда. Обратно, когато размерът на главното вземане е предварително определен, съдебната практика най-често присъжда

мораторни лихви считано от датата, на която длъжникът е поканен да изпълни задължението си). Така например при споровете в областта на публичната служба мораторните лихви върху сумите, които се дължат по силата на разпоредби от правилниците, по принцип текат от датата на жалбата или от датата, на която тези суми са станали дължими, ако тя е по-късна от първата - решенията *Jacquemart/Комисия* (114/77, EU:C:1978:156, т. 26), *Razzouk и Beydoun/Комисия* (75/82 и 117/82, EU:C:1984:116, т. 19), *Roumengous Carpentier/Комисия* (EU:C:1985:2, т. 11), *Amesz и др./Комисия* (EU:C:1985:3, т. 14) и *Battaglia/Комисия* (EU:C:1985:4, т. 10).

Що се отнася до процента на мораторните лихви, той най-често е определян без особени обяснения като фиксиран процент, който в актуалната практика на Общия съд в действителност съответства на лихвения процент, прилаган от ЕЦБ за основните операции по рефинансиране, увеличен с два пункта.

7. Лихвите, които се дължат по вземания за недължимо платени суми, които са неотносими към казуса по делото, но следва да се споменат, за разграничението на относимите лихви към исковете за обезщетенията за вреди.

Съдебната практика в тази област води началото си от решение на Първоинстанционния съд *Corus UK/Commission* (EU:T:2001:249). Това решение е постановено в спор, възникнал вследствие на съдебно решение, с което е намален размерът на наложена от Комисията на предприятие глоба за нарушение на правилата за конкуренция. Постановеният въпрос е свързан с размера на дължимите от Комисията лихви върху сумата, която тя е върнала и която съответства на разликата между размера на платената глоба и размера, определен от Първоинстанционния съд. Тъй като се намира на плоскостта на мерките за изпълнение на решението за отмяна, Първоинстанционният съд приема, че задължението за връщане на цялата или част от платената глоба включва не само размера на главното вземане за недължимо платената глоба, но и мораторни лихви върху тази сума, тъй като, както пояснява, „присъждането на мораторни лихви върху недължимо внесения размер е необходима съставна част на задължението за възстановяване на предходното положение, което Комисията носи по силата на съдебно решение за отмяна или за пълен съдебен контрол, доколкото при пълното възстановяване на недължимо платената глоба не може да не се държи сметка за някои елементи, например изтеклото време, които в действителност могат да доведат до намаляване на нейната стойност“ (т. 54). Първоинстанционният съд добавя, че поради това, за да бъде напълно възстановено положението, в което кредиторът законосъобразно би се намирал, ако отмененият акт не е бил издаден, точното изпълнение на такова съдебно решение изисква да се отчете обстоятелството, че връщането настъпва след изтичане на определен по-къс или по-дълъг период от време, през който той не е можел да разполага с недължимо платените от него суми. Що се отнася до процента на дължимата лихва, като се позовава на общоприет принцип от вътрешното право на държавите членки в областта на неоснователното обогатяване, Първоинстанционният съд приема, че този процент би следвало по принцип да бъде равен на „законния или съдебноустановения лихвен процент, без капитализация“ (точка 60). Въпреки

това Първоинстанционният съд се отклонява от този подход, като отчита особените обстоятелства в разглеждания случай, които се характеризират с факта, че подлежащата на връщане сума е била вложена от Комисията и е донесла капитализирани лихви (точки 62 и 63). Ето защо, като отчита в крайна сметка както обогатяването на Комисията, така и обедняването на предприятието ищец, Първоинстанционният съд присъжда на последното сума, равна на получените от Комисията приходи, към която от друга страна добавя мораторни лихви.

Други относими съображения към присъждането на вреди от нарушение на правото на ЕС

Също условията, във връзка с поправянето на вредите от нарушение на правото на ЕС, не следва да бъдат по-неблагоприятни от условията, при подобни вътрешни иски - принцип на равностойност, нито да бъдат уредени по начин, който прави получаването на обезщетение практически невъзможно или прекомерно трудно - принцип на ефективност. От това следва, че към процесния иск е приложимо предвиденото за размера на обезщетенията по чл. 4 ЗОДОВ, в това число на основание принципа на равностойност, предвид, че на БНБ са възложени изключителни правомощия, които имат публичен характер и по арг. от т.131 от решението по делото К., за съответствие на правилата по чл.4 ЗОДОВ с този принцип.

От практиката на СЕС по иски за обезщетения за вреди от неизпълнение на задължение за издаването на акт по правото на ЕС, обезщетението следва да има компенсаторен характер, съизмерим с вредите и без да се допуска обогатяване (нито печалба, нито загуба), размерът на обезщетението не е предварително определен и подлежи на доказване във всеки конкретен случай. Идентично правно положение по отношение на размера на обезщетението следва и от чл. 4 ЗОДОВ: подлежат на обезщетяване само реално претърпените вреди и само вреди, които са доказани; вредите да са пряка и непосредствена последица от незаконосъобразната административна дейност. Трайна е съдебната практика, че имуществените вреди подлежат на доказване във всеки конкретен случай, не се предполагат за настъпили само по силата на незаконосъобразната административна дейност, която рефлектира в правната сфера на едно лице, т.е вредоносният резултат не се презюмира. В тежест на ищеца е да докаже по безспорен начин, че е претърпял претендираните като обезщетение вреди от имуществен характер в точно определен размер, както и причинната им връзка с нарушението на правото на ЕС.

Изводи на настоящия съд по отношение на претендираното обезщетение в казуса по делото

Анализът на съдебната практика на СЕС по исковете за обезщетения, а също и от националната съдебна практика следва, че иск за присъждане на законната лихва като вреда от забавено изпълнение, е допустимо да се предяви срещу ответник – кредитор, който дължи главницата, от която произтича искането за лихва. Поради това иски за вреди от недължимо внесена сума по бюджета, по иск срещу държава-членка или ЕС, освен главницата, се присъжда и законната лихва. Казусът по делото обаче не е

такъв.

Законната лихва според националното право – чл.86, ал.2 от Закона за задълженията и договорите (ЗЗД), съставлява обезщетение за кредитора при неизпълнение на изискуемо парично задължение по облигационно правоотношение, може да се претендира срещу длъжника, който не е изпълнил паричното задължение, в това число ведно с иск за самото парично задължение. Както се посочи по-горе, само в изрично предвидени от закона случаи, държавата дължи законната лихва върху подлежащата на възстановяване сума на частноправните субекти. Държавата е получила незаконосъобразно плащане от данъчен субект като приход в бюджета, като за да не се допусне неоснователно обогатяване на фиска, следва да възстанови положението към момента на плащането за данъчния субект.

Поради това следва да върне недължимо полученото, като присъждането на законната лихва в този случай има характер на обезщетение за вреди, определено от законодателя. Казусът по делото обаче не касае недължимо плащане на конкретна сума от частен субект в полза на държавата, нито се касае за суми, постъпили по бюджета на държавата, които да съставляват и част от разходите.

Задължението на държавата в случая се свежда да регламентира Национална схема за гарантиране на депозитите, съгласно изискванията на директивата. Това е направено с чл. 7 от Закона за гарантирането на влоговете в банките от 1998г., понастоящем отменен – чрез създаването на Фонд за гарантирането на влоговете в банките по силата на закона, регламентирани са функциите и дейността на фонда, а от източниците на финансиране е видно, че държавата не участва със средства. Този фонд се финансира чрез вноски от банките, от приходи, а при недостиг – от заеми. Фондът е юридическо лице, което се контролира от Сметната палата, фондът не извършва административна дейност, нито има властнически правомощия, в случай на искове към фонда от вложители, правоотношенията са изцяло равнопоставени – между частноправни субекти. Както по националното право – чл.23, ал.2 ЗГВБ (отм.), така и по правото на ЕС – отговорът по т.1 от Решението от 25.03.2021г. по делото БВ, С-501/18 на СЕС, във връзка с тълкуването на чл.7 от Директивата, да не е предвидено изплащането на лихва за забавено изпълнение.

От изложеното следва, че държавата, нито чрез БНБ нито чрез ФГВБ, не е длъжник по облигационно правоотношение спрямо вложителите за сумата на гарантирания размер на депозита, нито е била задължена да осигури средства на фонда за изплащане на депозитите. Такова задължение няма и БНБ като юридическо лице, доколкото ФГВБ е самостоятелно юридическо лице – чл.7, ал.2 ЗГВБ (отм.) през процесния исков период.

В случая неиздаването на административен акт от УС на БНБ за неналичност на депозитите в К., е условието, което при правилно транспониране на Директива 94/19, в това число изменена частично с Директива 2009/14, би следвало да постави началото на процедурата и на срока за изплащането на гарантирания размер на депозитите от ФГВБ, което обаче не е предвидено в чл.23, ал.1 ЗГВБ от 1998г., отменен. Видно е от обстоятелствата, че поради недостиг на средства, е било невъзможно ищеца да има фактически достъп до

депозита си в К. нито да получи плащане на гарантирания размер.

Ищецът е предявил претенция за присъждане на обезщетение в конкретен паричен размер, равностоен на законната лихва върху размера на гарантираните депозити, включващи и главница и капитализирана лихва към 05.11.2014г. и за периода от 26.07.2014г. до 05.11.2014г. Следва да се посочи, че гарантираният размер на депозитите на вложителите от 196 000 лв. е равностоен на 100 000 евро, предвиден в чл.7 от Директива 94/19, изменен с Директива 2009/14. Това е така, тъй като обменният курс на еврото към българския лев е фиксиран от закона – член 29, ал.2 от Закона за българската народна банка от 1997 г. и решение № 223 на Българската народна банка от 31 декември 1998 г., според което едно евро (EUR) е равно на 1,95583 български лева (BGN).

Ищецът претендира законната лихва от определено бездействие на УС на БНБ което като последица е причинило вреди на ищеца, уточнени в исковата молба, като не сочи конкретна вреда, изразяваща намаление на имуществото ѝ. Следователно, се касае за пропусната полза – изразяваща се в невъзможността ищеца да получи доходи от депозита си през исковия период, като отговорността е ограничена само до размера на гарантирания депозит. След издаването на решението на УС на БНБ за отнемането на лиценза, за ФВБ е възникнало задължение за изплащане на гарантираните депозити, сред които и на ищеца, доколкото такава информация е подадена за него от квесторите и депозитът му – до 196 000 лева, е изплатен. Определянето на 04.12.2014г. като начална дата за изплащане на депозитите на вложителите, изцяло зависи от решението на управляващия орган на ФГВБ. Според чл.23, ал. 5 и ал.6 ЗГВБ от 1998г. отменен, първоначалният срок е 20 работни дни от решението за отнемане на лиценза, който в случая е спазен. Касае се за законоустановен срок, предоставен на ФГВБ за да организира изплащането на депозитите. Идентичен срок за изплащането на депозитите от схемата за гарантиране на депозитите, е предвиден и в Директива 2009/14 за изменението на чл. 10, параграф 1 от Директива 94/19.

В сроковете за изпълнение на задълженията както на УС на БНБ така и на ФГВБ, установени от закона, не е налице бездействие, съответно не може да се вмени незаконосъобразно поведение, съставляващо отговорност за вреди. Едва след изтичането на съответния срок следва да се преценява дали е допуснато правно бездействие в нарушение на закона, съставляващо основание за отговорност за вреди. Обратното, в процесуалните срокове за вземане на съответното решение, ищецът е длъжен да търпи неизплащането на гарантирания размер на депозита му в К..

Така процесуалният срок за издаването на решението за неналичност на депозитите е 5 работни дни след като първо БНБ се е уверила, че К. не е изплатила депозити, които са изискуеми и дължими. В случая това е станало на 20.06. 2014г., като на 27.06.2014г. са изтекли 5-те работни дни за издаването на решението за установяване на „неналичен депозит“. Считано от 30.06.2014г. – първият работен ден след срока, УС на БНБ е в неизпълнение на задължението.

Едва след срока за установяването на неналичен депозит, започва да тече срокът „не по-късно от 20 работни дни“ за изплащането на депозитите

от схемата за гарантиране на влоговете. Този срок е възможно да бъде удължен до 10 дни, както по националното право, така и по правото на ЕС - съответно чл.10, параграф 1 от Директива 2009/14 за изменение на Директива 94/19, съответно чл.23, ал.5 и ал.6 от ЗГВБ от 1998 г. – отменен.

Не може да се приеме, че срокът от 20 работни дни за изплащане на депозитите е възможно да бъде спазен в ситуация като процесната – липса на средства във ФГВБ. Недостигът на средства във Фонда не съставлява отговорност на Държавата чрез УС на БНБ, нито Държавата е била задължена да осигури средства от бюджета за попълването на недостига. Видно е, че след като е отнет лицензът на К. с решението на УС на БНБ от 06.11.2014г., ФГВБ е обявил изплащането на гарантирания размер на депозитите, но в случая това е станало след като са осигурени заемни средства от държавния бюджет. Следователно, е под въпрос, че преди отпускането на заема от държавата, до 20 работни дни след изтичането на срока за издаването на акта за неналичност на депозитите в К., ФГВБ ще започне изплащането им – конкретно през юли 2014г. Няма основание да се приеме, че ФГВБ не по-късно от 20 работни дни ще започне изплащане, и този срок няма да бъде удължен с още 10 работни дни. Впрочем обстоятелството, че ФГВБ не е разполагал с необходимите средства за да плати гарантираните депозити до 03.12.2014г., е установено по делото отговорът на българските власти до Европейската комисия – писмото от **11.08.2014г. – лист 41 от адм.д.2720/2015г. на АССГ**, представено от ищеца. От изявленията в писмото следва, че единствената възможност за средства във фонда е заем от държавата с решение на Народното събрание и след изборите от 05.10.2014г.

Следователно, в рамките на процесуалните срокове общо - от 5 работни дни до 35 работни дни след 20.06.2014г., или в периода от 27.06.2014г. до 01.08.2014г., ищецът не доказва, че е било възможно да получи плащане на гарантирания размер на депозита си, тъй като се касае за процесуални срокове, в които ФГВБ е било възможно да не започне изплащане. Бездействието на УС на БНБ да установи „неналичен депозит“ в този период следователно, не може да съставлява причина, ищецът да не разполага с гарантирания размер на депозита си.

Следователно, за част от исковия период, както е уточнен допълнително: от 26.07. до 01.08.2014г., искът следва да бъде отхвърлен на основание, че касае установен от закона процесуален срок, в рамките на който изплащането на депозитите на вложителите в К. зависи изцяло от вземане на решение от ФГВБ, което изключва каквато и да е връзка с правомощия на УС на БНБ, съответно с незаконосъобразна дейност, за която отговаря БНБ. След като причинната връзка с незаконосъобразна дейност на УС на БНБ следва да бъде изключена за тази част от исковия период – общо предявен от 26.07.2014г. до 05.11.2014г., следователно и отговорността за вреди на държавата не може да бъде ангажирана, тъй като не е налице един от кумулативните елементи за ангажирането на тази отговорност, както по правото на ЕС така и по националното право – пряката причинна връзка между претенцията за вреди и поведение на съответната институция.

За останалата част от исковия период – от 01.08.2014г. – до 05.11.2014г., по

основателността на иска за вреди съдът съобрази следното:

Правото на ЕС допуска увредените лица да имат право да искат обезщетение не само за действителните вреди (*damnum emergens*), но и за пропуснатите ползи (*lucrum cesan*) както и да претендират лихви - например Решение от 13 юли 2006 година по съединени дела с-295/04 до с-298/04, *Manfredi* и други, т.95). Ищеца следва да докаже, че е претърпял действителни вреди или пропуснатата полза в такъв размер, изразяващи се съответно в намаление на имуществото му или пропуск да се увеличи имуществото, които вреди са произтекли по единствена причина - незаконосъобразната административна дейност, в която се обвинява УС на БНБ.

В казуса по делото ищецът претендира само пропуснатите ползи (*lucrum cesan*), но не доказва, че е пропуснал да увеличи имуществото си с доход, равен на претендираното обезщетение. Това би било така, в случай, че ако е имал достъп до депозитите си в гарантирания размер, е могъл да получи доход от тях в размер на претендираното обезщетение, равностойно на законната лихва. Както претендира ответникът, дори вредите да се претендират от невъзможността сумата на гарантирания размер на депозита да бъде вложена в банка на депозит, то ищецът не би получил като доход лихва, равна на законната лихва. Това действително е така по аргумент от решение №82/ от 30.06.2014г. на УС на БНБ, с което намалява лихвите по депозитите в К. до средните такива в банките към този момент. Видно е, че на основание решението, считано от 01.07.2014г., депозитите на ищеца вместо с договорения лихвен процент 7,50% по договора в евро и 5,5% по договора в лева, е следвало да се прилага лихвен процент в размер съответно на 2,74% и 2,59% . Видно от мотивите на решението на УС на БНБ, че лихвените проценти в К. по различните видове депозити, се отклоняват от средният им размер.

Както следва от съдебната практика – Тълкувателно решение № 3 /12.12.2012г. на ВКС по тълкувателно дело № 3/2012г. на Общото събрание на гражданската и търговската колегии на ВКС: „ ..пропуснатата полза представлява реална, а не хипотетична вреда, това предположение винаги трябва да се изгражда на доказана възможност за сигурно увеличаване на имуществото и не може да почива на логическо допускане за закономерно настъпване на увеличаването.

Пропуснатата полза е елемент от фактическия състав, пораждащ правото на обезщетение. Поради това и при липса на изрично установена в закона презумпция за настъпването ѝ, пропуснатата полза не се предполага, а следва да бъде доказана в процеса. Само ако бъде доказано, че при точно изпълнение на длъжника имуществото на кредитора е могло да бъде увеличено, ще бъде постигната целта на предвиденото в обезщетяване - да се поправят претърпените от кредитора вреди, без да се допусне обогатяването му за сметка на длъжника.“

В случая ищецът не доказва вероятността да вложи в друга банка сумата по вземането си от К., и да получи доход, съответен на претендирания размер. Твърдението за възможността да получи доход през разглеждания исков период е изцяло хипотетично и нереалистично, предвид обстоятелствата, обусловили ситуацията с К. – масово теглене на депозити, ситуацията на

предстоящи парламентарни избори и непостигнато съгласие за приемането на пакет от закон за оздравяване на К., основани на ново законодателство в банковия сектор в рамките на ЕС, обозначавано общо като „Б. III“.

Същевременно, ищецът е получил доходност в периода от 20.06.2014г. до 06.11.2014г., в който се включва и целият исков период, видно от писмото от К., обсъдени подробно по фактите от съда. След като вземането на ищеца от К. за периода от 20.06.2014г. до 06.11.2014г. е нараснало на основание капитализирани лихви, то следва, че разликата – капитализираните лихви, с която вземането се е увеличило, съставлява доходност за ищеца.

Съдът намира, че за преценката дали ищецът е могъл да получи доходност, дали е получил действително такава за част от вземането си от К., следва да вземе предвид началното и крайното салдо на вземането му, без значение е начинът на изчисляване на лихвите и заключението на вещото лице за различни стойности по периодите, зададени от ответника. Освен това, в писмото на К. са посочени начислени, но неосчетоводени лихви за целия период – лихвените листове, а от представените извлечения, е видно, че са осчетоводени едва на 06.11.2014г., както изискват представените договори – веднъж годишно и с капитализиране.

Видно от цитираното по-горе решение по делото Manfredi, т.97, присъждането на лихвите в съответствие с приложимите национални правила е необходим елемент от обезщетението, но при липсата на общностна разпоредба, на основание принципите на равностойност и предвидимост, държавата-членка в съответствие с вътрешния правен ред следва да установи обхвата на обезщетението на вредите. Както се посочи, нито по правото на ЕС нито по националното право, в това число в ЗГВБ или в ЗБНБ, не е установена презумпция, че при забава за изплащане на гарантираните депозити на вложителите, се дължи законна лихва за периода на забавата върху гарантирания размер.

След като нито от правото на ЕС, нито от чл.4 ЗОДОВ произтича конкретен размер на обезщетение от нарушение на правото на ЕС поради неизпълнение на задължение за издаване на акт, и в двата случая размерът на обезщетението не се предполага, а следва да бъде доказан, то в казуса по делото не може да се презюмира, че обезщетението съставлява именно законната лихва.

Следователно, през целия исков период ищецът не е претърпял вреда във вид на пропуснатата полза, тъй като е увеличил вземането си от К.. В размера на гарантирания депозит е получил изплащане на този допълнителен доход, видно от установеното от данните от К. и посочено в заключението по делото, каква е частта на главниците и лихвите, получени от ищеца, в това число през целия исков период.

Ищецът претендира обезщетение в размер на законната лихва и върху вземането му от К., което включва и начислени договорни лихви, тоест, върху сума, която включва и капитализиран доход от вземането му. След като ищецът е получил доходност от лихви върху вземането си за гарантирания размер на депозита, в това число за целия исков период и на основание чл.119, ал.5 (отменен) ЗКИ, без да е предвидено изрично начисляване на законна лихва като обезщетение за забава с капитализиране

на лихвата по посочената разпоредба, то присъждането на претендираната законна лихва върху капитализирана вече лихва – доход от същото вземане, ще съставлява неоснователно обогатяване, според тълкуването на ВКС, цитирано по-горе. Както се посочи, на основание правото на ЕС, съдът също е задължен да следи обезщетението да не съставлява неоснователно обогатяване.

На основание всичко изложено, ищецът не доказва, да е претърпял вреда във вид на пропуснатата полза поради невъзможността да получи доходи от гарантирания размер на депозитите си през исковия период, и на основание незаконосъобразното бездействие на УС на БНБ да установи неналичност на депозитите на вложителите в К., поради което от 26.07.2014 г. и до 05.11.2014г., ищеца е търпяла вреди, равни на законната лихва в размер на 5 679,20 лв., претендирана като вреди за посочения период върху гарантирания размер на депозита в размер на 196 000 лв.

При този изход на делото, съдът следва да се произнесе по претенцията на ответника за адвокатско и юрисконсултско възнаграждение за всички инстанции, направено в ход по същество. Съдът приема следното:

В казуса по делото е приложима редакцията на чл.10 ЗОДОВ до изменението ѝ със ЗИД на ЗОДОВ с ДВ брой 94/2019г. Това следва от пар.6, ал.1 на ПЗР на ЗИД на ЗОДОВ, обн. ДВ брой 94/2019г. от 29.11.2019г., според която разпоредба този закон се прилага за предявените иски молби след влизането му в сила. В казуса по делото исковата претенция е предявена на дата 18.02.2016г., пред АССГ. По тези съображения чл.10, ал.4 ЗОДОВ, нова разпоредба, приета с посоченото изменение на закона, не е приложима, приложима е правната уредба до приемането на изменението на чл.10 ЗОДОВ със ЗИД на ЗОДОВ с ДВ брой 94/2019г.

ЗОДОВ предвижда ищецът да бъде осъден да заплати на ответника само „разноски по производството и само ако изцяло оттегли иска. Така съгласно чл. 10, ал.2 ЗОДОВ, в действащата редакция - след ДВ брой 43/2008г.:" Ако искът бъде отхвърлен изцяло, съдът осъжда ищеца да заплати разноските по производството.". Без съмнение разпоредбата има предвид разноски по съдебното производство а не присъждане на възнаграждение за адвокат на ответника. По процесното искане на ответника БНБ за присъждане на понесени разходи за възнаграждение на адвокат, на основание отхвърляне на иска спрямо него, чл.10, ал.2 ЗОДОВ в относимата редакция, е неприложим, нито друго правно основание по АПК или ГПК, на основание следното:

-В разпоредбата на чл.10, ал.2 ЗОДОВ, която е специална уредба по отношение на нормите на чл.143 АПК и чл.78 ГПК, законодателят не е предвидил изрично, че при отхвърляне изцяло или частично на предявените иски, на ответника се дължи заплащане на възнаграждение за един адвокат, ако е имал такъв или юрисконсултско възнаграждение, ако е бил защитаван от юрисконсулт.

-Липсата на изрична уредба по този въпрос не е празнота в правото, която следва да се запълни по аналогия на закона чрез прилагането на норми на АПК или ГПК. Това е така именно поради наличието на изричната уредба по този въпрос в чл. 10, ал.2 ЗОДОВ по отношение на едната страна в

производството - ищеца.

-В подкрепа на тези изводи, че българският законодател изрично е ограничил чрез специална уредба финансовата тежест, която следва да понесат ищеците по исковете за вреди на основание чл.1, а.1 ЗОДОВ, е и даденото тълкуване от Европейският съд по правата на човека за правото на достъп до съд по чл.6, т. 1 от Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи - решението от 12 юли 2007г. по делото С. срещу България, в което освен другото съдът е приел, че :

"от практична гледна точка налагането на съществена финансова тежест след приключването на процедурите може да играе ролята на ограничение на правото на достъп до съд...", "останалите разноски също не следва да съставляват неразумно ограничение на правото на достъп до съд." - т. 54 и т. 59 от мотивите на решението.

Следва да се посочи, че именно след постановяване на това решение, е приета редакция на чл.10, ал.2 ЗОДОВ –с ДВ брой 43/2008г.

- Освен горното, възнаграждението на адвоката, заплатено от ответника по иска, не съставлява „разноски по производството“ по смисъла на чл.10, ал.2 ЗОДОВ. Конкретно на въпроса дали възнаграждението за процесуално представителство, платено от ответник по иска за адвокатско възнаграждение или възнаграждение на юрисконсулт представлява „разноски по производството“ по смисъла на чл.10, ал.2 ЗОДОВ, следва да се даде отрицателен отговор. В чл. 10, ал.3 ЗОДОВ законодателят е предвидил хипотезите, в които ответникът може да бъде осъден да заплати на ищеца държавна такса, разноски и възнаграждение на адвоката или юрисконсулта за процесуално представителство, ако искът бъде уважен изцяло или частично. Законодателят идентично е разграничил като е посочил отделно възнаграждението за един адвокат от разноските по производството в текстовете на чл. 143, ал. 1 АПК и в чл. 78, ал. 1 ГПК. Следва да се отбележи, че друг извод не следва и от съдържанието на чл. 75 и 76 ГПК - разноските по производството са такива за свидетели и вещи лица и касаят разходи, необходими за извършване на процесуални действия по искания на страните (чл. 76 ГПК), т.е. разноски за събиране на доказателства в хода на съответното съдебно производство и които се определят от съда.

-По арг. от чл. 15, ал.3 от Закона за нормативните актове, разпоредбите възлагащи финансови тежести за една от страните по делото следва да се тълкуват стриктно. А от съдържанието на обсъдените разпоредби следва извода, че законодателят изрично разграничава "разноски за производството" от възнаграждение за един адвокат, респективно юрисконсултското възнаграждение. Последните, макар и да са разходи по делото за съответната страна, не са разноски по производството по смисъла на чл.10, ал.2 ЗОДОВ.

-В заключение, в приложимата редакция на чл.10 от ЗОДОВ следователно не е предвидено изрично възстановяването на разхода за ползваната от ответника по иска адвокатска услуга или заплащане на юрисконсултско възнаграждение в негова полза, в хипотезата на отхвърляне на иска за отговорност за вреди, а норми по АПК или ГПК, уреждащи в тежест на ищеца дължимост на такова възнаграждение, са неприложими според настоящия

съдебен състав.

По тези съображения, настоящият съдебен състав приема, че приложимата правна уредба по ЗОДОВ не предвижда възстановяване на разходи на ответника за процесуално представителство при отхвърляне на процесния иск, с оглед на което и искането не следва да бъде уважено.

Що се касае до разноските по производството, то същите са в размер на 240 лева и за вещо лице, които съгласно чл.9а, ал.2 ЗОДОВ, са платени от бюджета на съда. За посочената сума ищецът следва да бъде осъден да ги заплати на съда на основание чл.10, ал.2 ЗОДОВ. Същите са били необходими, както следва от т.114 от решението по делото К., а именно: „114. Трето, обстоятелството, че депозитът на ищеца в главното производство е изплатен ведно с дохода от лихви, начислени включително за периода от 20 юни 2014 г. до 6 ноември 2014 г., има отношение към твърдяната от г-н К. вреда, а не към наличието на достатъчно съществено нарушение на член 1, точка 3, подточка i) от Директива 94/19.“ На основание всичко изложено, исковата претенция е изцяло неоснователна, като съдът следва да постанови отхвърлянето ѝ, без да присъжда разноски на ответника, с оглед на което и на основание чл.172, ал.2 АПК, съдът

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ предявеният от Ю. В. Б. с ЕГН [ЕГН] от [населено място] срещу Българска народна банка за заплащане на обезщетение за претърпени имуществени вреди в размер на 5 624,38лв. лева, представляваща изтеклата за периода 26.07.2014 година -05.11.2014 година законна лихва върху сумата от 196 000 лева .

ОСЪЖДА Ю. В. Б. с ЕГН [ЕГН] [населено място], ДА ЗАПЛАТИ на АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД С. ГРАД сумата от 240 (двеста) лева за разноски по производството по делото.

Решението може да бъде обжалвано с касационна жалба пред Върховен административен съд на Република България в 14-дневен срок от съобщаването му.

Съдия: